

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko

Zarządu Związku Powiatów Polskich

**w sprawie braku możliwości realizacji przez powiaty zadań
z zakresu aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy**

Warszawa, 21 stycznia 2026 roku

Przyjęcie ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia miało stanowić nowe otwarcie dla realizacji przez powiatowe urzędy pracy zadań w obszarze rynku pracy.

W projekcie Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. można przeczytać, że „działalność publicznych służb zatrudnienia – w tym przede wszystkim urzędów pracy – zostanie uzupełniona o działania na rzecz aktywizacji osób biernych zawodowo. Będzie temu służyć wdrożenie reformy rynku pracy, której głównym elementem jest ustawa z 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Utrzymujący się relatywnie niski poziom stopy bezrobocia w Polsce powoduje, że możliwe jest poszerzenie działań urzędów pracy o zachęcanie osób biernych zawodowo do wejścia lub powrotu na rynek pracy. Szczególne wsparcie kierunkowe otrzymają osoby młode, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, kobiety po urodzeniu dziecka oraz osoby pracujące w rolnictwie pragnące się przekwalifikować. Służby zatrudnienia staną się bardziej elastyczną i skuteczną organizacją w podejmowaniu działań na rzecz szerokiego grona odbiorców swych usług. W celu zwiększenia aktywności zawodowej urzędy pracy podejmować będą także współpracę z ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej.”

Niestety uwarunkowania finansowe na 2026 r. powodują, że jest to kolejna reforma patykiem po wodzie pisana.

Już w październiku 2025 r. w związku z pracami nad projektem ustawy budżetowej na 2026 r. w korespondencji kierowanej do Komisji Finansów Publicznych Związek Powiatów Polskich alarmował, że środki na realizację form pomocy są ścinane o 40% względem 2025 r.

Dane jakie spływają z poszczególnych województw w ostatnich tygodniach są jeszcze bardziej dramatyczne. Limit środków na realizację form pomocy w 2025 r. wynosił 3,1 mld złotych, w 2026 r. tylko 1,7 mld zł (ubytek 44%). Do tego dochodzi konieczność zabezpieczenia w ramach tych 1,7 mld zł środków na współfinansowanie projektów EFS+ na poziomie porównywalnym do roku poprzedniego. Na cel ten ma zostać przeznaczony przeszło 1 mld złotych.

W praktyce samorządom powiatowym na realizację zadań na podstawie ustawy o rynku pracy, w tym dla osób, które nie będą kwalifikować się do uczestniczenia w projektach współfinansowanych ze środków unijnych, pozostanie ok. 680 mln złotych.

Osób bezrobotnych w Polsce jest średniorocznie ok. 800 tys. W przeliczeniu na jedną osobę bezrobotną kwota 680 mln złotych pozwoli na sfinansowanie pomocy dla jednego bezrobotnego

na poziomie ok. 850 zł rocznie. Dla porównania miesięczna wysokość stypendium dla osoby odbywającej staż wynosi przeszło 2 700 zł, dla uczestniczącej w szkoleniu przeszło 2000 zł.

Sytuacja w poszczególnych województwach jest zróżnicowana.

Szczególnie dramatycznie sytuacja wygląda w województwie opolskim i łódzkim, gdzie całość środków na realizację form pomocy została przekierowana na realizację projektów EFS. W obu województwach stopa bezrobocia wynosi 6,2%. Oznacza to, że powiaty z tego województwa mają do dyspozycji 0 zł na realizację zadań na podstawie ustawy.

W województwie lubelskim kwota na finansowanie kosztów realizacji form pomocy (bez EFS+) została ustalona na 16,8 mln zł co stanowi 13,82% kwoty przeznaczonej na ten cel w 2025 roku (122 mln zł) przy liczbie bezrobotnych 60,1 tys. i stopie bezrobocia 7,9%.

W województwie świętokrzyskim kwota środków na realizację form pomocy (bez EFS+) wyniesie 8,7 mln złotych łącznie dla wszystkich powiatów, przy liczbie bezrobotnych 34 tys. i stopie bezrobocia 8,1%.

W województwie podlaskim na finansowanie pomocy poza EFS+ powiaty będą dysponowały kwotą 21 mln zł przy liczbie bezrobotnych 31,8 tys. i stopie bezrobocia 7,2%.

Oczywistym jest, że w takim stanie rzeczy pomoc udzielana osobom bezrobotnym będzie musiała być drastycznie zlimitowana, a o wsparciu dla osób poszukujących pracy i innych biernych zawodowo nie będzie mowy.

Zwracamy uwagę, że przyczyna tego stanu rzeczy nie leży w spadku przychodów z tytułu składki na Funduszu Pracy odprowadzanych przez pracodawców. Zgodnie z projektem ustawy budżetowej stan środków Funduszu Pracy na początek roku wynosi 25,5 mld zł a na koniec 2026 r. mają wynieść 27,8 mld zł. Tylko wpływy ze składek pracodawców mają wynieść przeszło 11 mld zł a wszystkie wydatki Funduszu Pracy zostały zaplanowane na 10,1 mld zł. Odsetki od środków skumulowanych na rachunku Funduszu mają przynieść aż 420 mln zł (przeszło 50% kwoty jaką wszystkie powiaty w Polsce będą dysponowały na realizację zadań w zakresie aktywizacji zawodowej poza EFS+). Jest niezrozumiałe dlaczego środki wpłacane przez pracodawcę na Fundusz mają budować miejsca pracy i kompetencje polskich pracowników są niewykorzystywane.

Zwracamy również uwagę na aspekt ustrojowy. Zgodnie z Konstytucją jednostkom samorządu terytorialnego zapewnia się udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań. Zmiany w zakresie zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego następują wraz z odpowiednimi zmianami w podziale dochodów publicznych. Ustalenie wpływów powiatów na realizację zadań aktywizacji zawodowej na poziomie znacząco niższym niż w roku poprzednim, przy jednoczesnym rozszerzeniu osób objętych wsparciem powiatowych urzędów pracy w oczywistym stopniu łamie tę zasadę.

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka